

ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТІВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Гвіздун О.О., студент 1-го СТН курсу спеціальності
«Агроінженерія»

Керівник: доцент, к.п.н. Прокопова О.П.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Українська мова навіть на території України не скрізь однакова. Діалект – це різновид мови, яку люди використовують для спілкування на певній території. Діалект є повноцінною системою мовного спілкування (усного або знакового, не обов'язково письмового) зі своїм власним словником і граматиною. В Україні розрізняють такі основні групи діалектів української мови:

Північні діалекти

Розповсюджений у північній частині території України, півдні Білорусі та Польщі. Сюди традиційно відносять три основні діалекти на території України (Східнополіський, Середньополіський і Західнополіський говір).

Говори північного наріччя відрізняються між собою певними пережитковими елементами. Серед них зустрічаються особливості: - вживання закінчення *-є* замість *-а* після довгого приголосного: життє, весіллє, зіллє; - вживання закінчення *-и* замість *-і* в прикметниках у називному відмінку множини: добри, здорови, гарни.

У північно-східному діалекті існує чимало термінів, схожих з польською і білоруською мовами. Вищезазначені мови формувалися в сусідстві з північно-східними говорами.

Фактично кожен говір виділяється серед інших своїми специфічними особливостями, наприклад, слово *болото* в північних говорах означає *трясовина, драгва, здвіж, драгá, балóта*.

Південно-західні діалекти: - волинсько-подільський діалект, який об'єднує волинські та подільські говірки, які поширені на території Волині та Поділля; - галицько-буковинський діалект, який поширений на територіях історичних областей Галичини і Буковини (сюди відноситься в тому числі гуцульський діалект); - Карпатський, який об'єднує бойківські (північнокарпатські), закарпатські і лемківські говірки (західнокарпатські).

Південно-східний діалект

Говори південно-східного наріччя характеризуються багатьма мовними явищами, які зафіксовані в літературній нормі української мови, зокрема, їм властива наявність шестифонемного ударного вокалізму, що включає голосні /a/, /i/, /I/, /y/, /e/, /o/. До них відносяться такі особливості: - збереження м'яких шиплячих: ло [ш'á] (лоша), ведме [ж'á] (ведмежа), поспі [ш'á] т '(поспішать); - присутнє закінчення *-ій* в багатьох прикметниках твердої групи: прохід [н'ій] (прохідний), мар [н'ій] (марний), б'і [л'ій] (білий) та інші.

У південно-східних говорах часто зустрічаються русизми, а також тюркізми, болгаризми, запозичення з романських мов.